

Geschwind Lipót 15 K, Hajdu János 10 K és Balassagyarmati Agrár és Kereskedelmi r.-t. 50 K).

Egbeli v. urb. 5 K, Magyar Országos Központi Takarékpénztár 50 K, Oklándi erdőközirtokosság 5 K, Gyulafehérvár város 50 K, Kézdivásárhelyi j. erdőgondnokság 207 K, Kisbirtokosok Orsz. Földhitelintézete 50 K, Ládor Gergely 3 K, Szilágyujlak község 43 K 50 f, Wilde Ferencz 300 K, Budapesti kir. erdőfelügyelőség 100 K.

A gyűjtés kezdete óta befolyt 104.611 K 94 f.

Fogadják a nemesszivü adakozók az Országos Erdészeti Egyesület őszinte köszönését!

Az ungvári erdőfelügyelőségnek már a mult füzetben nyugtázott 665 K-nyi gyűjtéséhez hozzáruhtak: Ehrenheim-Schytra Ferdinánd 50 K, gróf Andrassy Gyula 100 K, báró Mailott de la Treille 100 K, gróf Majláth József 100 K, Peiszlerle Pál 20 K, Z. Moscovitz Gézané 50 K, herczeg Odescalchi Jenő Zoárd 100 K, Stenczinger Ede 25 K, gróf Tiele Winckler 100 K, Napholtz Jenő 20 K.

KÜLÖNFÉLÉK.

Dr. phil. Guttenberg Adolf lovag †. Az osztrák erdészetet súlyos veszteség érte. Guttenberg Adolf lovagban egyik nagymestere hunyt el a közelmultban, akinek neve irodalmi munkássága és széleskörü társadalmi tevékenysége révén szaktársai és hazája körén kívül is közismert és tisztelt volt. Mi magyar erdészek is jól ismertük az ősz szakállu öreg ur örökké mozgékony rokonszenves alakját, mert ismételten fordult meg közöttünk; résztvett 1896-ban a millennaris közgyűlésen, itt járt 1911-ben az osztrák erdőgazdákkal és végig kísért bennünket, amidőn 1913-ban viszo- noztuk lajtántuli társaink látogatását. Bizonyos tekintelben a miénk is volt, mert Magyarországon, Selmezbányán végezte erdészeti tanulmányait.

Guttenberg Adolf erdész családból származott. Tamveg salzburgi községben született 1839. október 18-án. 1859-ben kereste

fel a selmeczbányai erdészeti akadémiát és a szünidőben a liptó-ujvári főerdőhivatal kerületében gyakornokoskodott.

Tanulmányai befejeztével visszatért hazájába és 1867-ig több alpesvidéki állami erdőbirtokon szolgált szintén mint gyakornok. Ekkor tanársegédnek hívták meg Máriabrunnba, de már 1868-ban ismét visszalépett a gyakorlati szolgálat terére, még pedig mint alerdész a lokvai erdőgondnokság vezetését vette át Istriában. Innen a tiroli helytartósághoz került, ahol 1873-ban már főerdőmérnök és az erdőrendezési ügyek vezetője. Mint ilyen vezette majdnem az összes tiroli államerdők berendezését. 1877-ben az ujonnan szervezett bécsi földmívelési főiskola erdőrendezési tanszékére nyert meghívást, amelyet 1913. évig betöltött, sőt most a háboru alatt utódját, aki bevonult, újból helyettesítette. Kitünő tanár volt, aki nemcsak kiváló elméleti oktatásban részesítette hallgatóit, hanem a szakmájuk iránti szeretetet és lelkesedést is ápolta bennök.

Tanári működése mellett széleskörű társadalmi és irodalmi tevékenységet is fejtett ki. 1883 óta, tehát 34 éven át szerkesztette az osztrák birodalmi erdészeti egyesület hivatalos közlönyét, a Vierteljahresschrift für Forstwesen című folyóiratot s annak hasábjain az osztrák erdőgazdaság aktuális kérdéseinek majdnem mindegyikéhez nagy alapossággal és tudásának bőséges fegyverzetével hozzászólt s azonkívül számos tudományos értékű tanulmányt is irt. A Reichsforstverein-nak évtizedeken át elnökhelyettese és az osztrák erdészeti kongresszusokon több fontos tárgy előadója volt. Nagy érdemeket szerzett a turistaság és alpinizmus körül mint az Alpenverein egyik elnöke, nemkülönben utolsó éveiben a természetvédelem körül is, mint a „Naturschutzpark“-egylet elnöke.

Az erdészeti irodalom terén legkimagaslóbb műve *erdőrendezéstana. A magashegységi luczfenyő növekedése és alakja* című művét Fekete Zoltán ismertette a magyar szakközönség előtt az Erd. Lapok 1915. évi utolsó füzetében. A Lorey-féle encyklopædiába az erdőbecsléstani részt irta; halálos ágyában fejezte be az *erdészeti igazgatásról* szóló tankönyvét, amelynek megjelenését már nem élte meg.

Mindvégig tevékeny s e mellett ideális szárnyalású élet ért Guttenberg halálával véget. Emlékezetét mi is kegyelettel őrizzük meg!

Halálozások. *Emmericzy Győző* m. kir. főerdőtanácsos, a máramarosszigeti erdőigazgatóság főnöke, az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagja mult hó 19-én Máramarosszigeten 59 éves korában elhunyt. Benne a magyar erdőtisztikar egyik legderekabb tagja vált meg az élettől, mielőtt abban az előkelő állásban, amelyet a háboru zajában vett át, nagy tehetségét és hivatottságát érdemlegesen kifejthette volna.

Emmericzy Győző Leibiczon 1858. évi november hó 1-én született, 1880-ban végezte az erdészeti akadémiát és 1881-ben lépett Máramarosszigeten állami szolgálatba. Később mint erdészjelölt a földmivelésügyi minisztériumba rendeltetett be, hol az 1885. évi országos kiállítás erdészeti osztályának munkálataiban vett tevékeny részt s későbbi főnökének, boldogult *Tomcsányi Gusztávnak* oldalán építészeti ügyekben segítkezett.

Ez időszakban némi irodalmi működést is fejtett ki. *Tomcsányi Gusztáv* buzdítására, aki abban az időben az *Erdészeti Lapok Lapszemle* és *Különfélék* rovatait vezette: öt kisebb közleményt adott be; ezek az 1886. évfolyamban jelentek meg (Em.) szerény jegy alatt, mindössze mintegy fél nyomtatott iv terjedelemben.

Ezekben egyebek közt zsindeykészítő gépet, uj csiráztató és füstemesztő készüléket ismertet sikerült rajzok kíséretében.

1886-ban előbb Fenyőházára, majd a liptóújvári erdőőri szakiskolához került, azután pedig Szvarinban, Teplicskán és Oszadán volt erdőgondnok 1903-ig. Innen került mint ellenörködő tisztviselő Máramarosszigetre ismét *Tomcsányi Gusztáv* alá. Itt lett 1904-ben erdőmester, 1909-ben erdőtanácsos, 1912-ben főerdőtanácsosi czimet és jelleget kapott, 1913-ban valóságos főerdőtanácsos lett és 1915-ben az erdőigazgatóság vezetésével bízott meg. Sorsának tragikuma volt, hogy főnöki tevékenysége a háboru sulyos időszakára esett, amely reá nézve annál terhesebb volt, mert egészsége is egy szivbaj következtében rohamos hanyatlásnak indult.

Plentzner Rezső, Coburg hercegi erdőmester mult hó 22-én életének 60. évében Füleken,

Ráner Sándor m. kir. erdőtanácsos, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja mult hó 11-én életének 57. évében Besztercebányán és

Szilágyi László kir. erdőmérnök, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja múlt hó 18-án életének 42. évében Budapesten elhunyt.

Béke hamvaikra!

Hősi halál. *Ajtay* István egyéves önkéntes, honvédhadapródjelölt, erdészeti főiskolai hallgató, 1916. évi július 4-én az északi harctéren srappellától súlyosan megsebesülvén, életének huszonharmadik évében, 1916. évi július 6-án Gorohovban hősi halált halt. Holttestét most hazaszállították Ungvárra, ahol édesanyja mellé helyezték. (P. H.)

Hírek hadbavonult szaktársainkról. *Lászlóffy* Ernő főiskolai hallgató, az 1. honv. tábori ágyusezrednél beosztott 4. honv. táb. ágyusezredbeli tartalékos hadnagy, az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásáért legfelső dicsérő elismerésben részesült, a kardok egyidejű adományozása mellett.

Dúsgyökérzetű csemeték háborus nevelési módja. A most dúló háboru ideje alatt több ízben jutottam abba a helyzetbe, hogy a kiültetésre egyébként már alkalmas magági csemetéink — különösen fenyőink — egy részét munka- vagy fuvarerőhiány miatt, de egyéb más okból is kiadni képes nem voltam s így méltán kellett aggódnom amitt, hogy csemetéink a 3-ik éves korban tulnagyká (magasakká), amellet hosszú, kevés hajszállal bíró gyökérzetüekké válnak és ezáltal különösen kopár területek fásítására már teljesen alkalmatlanokká lesznek.

A magassági növekvés és a gyökérzet tulhosszu fejlődésének korlátozása céljából a ki nem adott csemeték gyökérzetét kora tavasszal éles ásóval visszavágattam és azáltal nemcsak alacsony és erőteljes, dús és rövid gyökérzetű, zömök, sikeres erdősítésre legalkalmasabb anyagot nyertem, hanem a sok időt és költséget igénylő átiskolázási munkát is megtakarítottam.

A tapasztalat beigazolta azt, hogy az így nyert csemetéknek erdősítési célokra való felhasználása mellett igen jó siker érhető el, ennél fogva igen ajánlom a fölös csemetéknek az alábbiak szerinti kezelését.

Az eljárás igen egyszerű és a következő: két munkás a csemetesorokban egymással szembe, de egymástól kissé jobbra vagy balra áll föl, vigyáz, hogy a csemetéket lábával össze ne tapossa,

a kezükben lévő éles ásóval a sorokban lévő csemeték gyökérzetét fele hosszúságban, *amelkül, hogy az ásóval a talajt és ezáltal a csemetét megemelné*, átmetszi.

Ha a sorokban lévő csemeték igen sűrűen állanak, a fölösleges az utánuk jövő két munkásnő által kigyomlálható, azután a csemetesorok közei mindenkor lábbal megtaposandók oly célból, hogy a többé-kevésbé meglazított talajban hézagok ne maradjanak.

Hangay Géza

m. kir. főerdőtanácsos.

A dorongfának két méter hosszban való termelése. Alulírott közérdekből javaslom annak általános propagálását, hogy a *dorong-tüzifa* ezentul ne egy, hanem két méter hosszúságra vágattassék.

Ennek a czélszerű és minden akadály nélkül megvalósítható változtatásnak igen jelentékeny előnyei elvitathatlanok, különösen

PÖSTYÉN

A HÁBORU DACZÁRA

NYITVA

Az összes FÜRDŐK, az összes SZÁLLÓK

teljes üzemben. Normális vasúti forgalom (Budapest-ről 3¹/₄ óra közvetlen gyorsvonattal). ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀

Egyesületünk tagjai az eddigi kedvezményekben most is részesülnek.

most és ezután is, midőn t. i. az idő, a munkaerő és a fa értéke fokozottan emelkedik.

A két méter hosszúságban fűrészelt dorongtüzifa ugyanis általában olyan súlyterhet képvisel, melyet egy famunkás mindenhol képes továbbítani, felemelni, rakásolni és a szállítóeszközre felrakni; de ennek kitermelése, rakásolása és fuvarra helyezése csak félannyi időt igényel, mint ugyanannyi egy méter hosszúságra fűrészelt dorongtüzifáé. Minden darabnál megtakarítunk egy fűrészélést is. De ezen előnyöknél talán még nagyobb jelentőséggel bír az, hogy míg az egy méter hosszú tűzifadarab valóban semmi egyéb nem való, csupán tüzelésre, addig a két méter hosszú dorongtüzifa, *mint haszonfa* válik számtalan esetben alkalmassá a vevő portáján. A két méter fából készítünk: oszlopot, ajtószárfát, ablaktokot, kutkoronczot, küszöböt, ólat, szőlőkarót, kocsirészeket stb. stb.

Midőn egy, eddig indokolatlanul mellőzött észszerű fogás, ujtás által a tulajdonos, a termelő és a kereslő egyaránt csakis előnyökhöz juthat, akkor nemcsak magán érdekéből, de nemzetgazdasági szempontból is kötelességünk ennek megvalósítását szorgalmazni.

Én már évek előtt bevezettem vágásainkba ezt a termelő módot és örömmel tapasztalom annak jelentős hasznát, minden hátrány nélkül.

De méltóztassék elgondolni ennek hasznát most és ott, ahol nincs elegendő munkaerő a legszükségesebb teendőkhöz sem és a gyári haszonfa, meg az iparos produktum megfizethetetlenül drága.

Szerény nézetemmel érdemesnek tartom e kérdést behatóbb megvitatásra és kérem annak szakszerű propagálását.

Drávatamási, 1917. évi február hó 20-án.

Stark Dezső
erdőmérnök.

Az 1916. évi luczfenyőmagtermés Csik vármegyében. Az 1915. évi hosszú ősz, a reá következő kivételes enyhe tél és a Csik vármegyében szokatlanul kedvező tavaszodás az 1916. évre kitűnő magtermést hozott.

Mivel olyan késői (május-juniusi) erős fagy nem volt, mely az alsóbb régiók korai virágzatát megsemmisíthette volna: a termés főleg a tenyészeti öv mélyebb rétegeiben (800—1100 m tengerszintfeletti magasságban) volt gazdag.

Napos fekvésű helyeken, különösen a hézagos és az elegykoru állományokban a fejlett koronájú fiatal és középkorú (20—80 éves) fák valósággal görnyedtek a dús termés sulyától, annyira hogy torhább növésű fák csucsa, szélnek kitett helyeken, le is töredezett.

Nagy okunk van arra, hogy e dús magtermésnek a legnagyobb bensőséggel örvendjünk és bizalmunkat a természet mérhetlen alkotó erejében, hitünket pedig az Isteni Gondviselésben, a sorscsapások idején is szilárdan megőrizzük.

Hiszen a dús magtermést létrehozó anyagok felhalmozódásának időszakával majdnem egyidejűleg — 1915. év őszén — az óriási szélvihar a Csik vármegyében levő luczfenyvesekből szétszórt foltokban mintegy 2000 kat. holdnyi területen közel 400.000 m^3 fatömeget döntött halomra; s e fatömegek normális kitermelését, a területek kitakarítását és emberi erővel való újra erdősítését a háboru eseményei teljesen megakasztották és bizonytalan időre tolták ki.

És ime most a természet, mely egyik őszön a romlásban óriási munkát végzett, a reá következő őszön megkezdte az alkotás még óriásibb munkáját: szétszórta a letarolt területre a fenyőmag megszámlálhatlan milliárdjait, hogy azok most a tavasz virultával, emberi erő segédleme nélkül is, új erdőállományt létesítsenek a réginek romjain.

A természet működésében is megvan tehát a „háboru és béke“.

Bodor Gyula.

Háborus tölgymakkár. A pancsovai m. kir. erdőgondnokság a múlt év őszén 126·68 *hl* = 75·83 *q* sulyu kocsányos tölgymakkot szedetett. E tölgymakk, melynek csirázó képességét a lugosi m. kir. erdőrendezőség a folyó év tavaszán 40%-ban állapította meg, árverésen összesen 3066 K 36 f-ért értékesítettet. Tekintve azt, hogy 1 *hl* szedése, az erdőből a 2—4·5 *km*-re levő telettétési helyre való szállítása és átteleltetése átlag 8 K 23 f-t tett ki, az árverés eredménye *q*-ként 25 K 82 f, hektoliterenként pedig 15 K 98 f tiszta jövedelmet jelent. 1 *hl* kocsányos tölgymakk békebeli 3 K tőrárt tehát a háboru 433%-kal drágította meg. *Kőfalusi.*

A közgazdasági egyetem eszméje, amelyet 1913-ban a Magyar Gazdaszövetség karolt fel, újabb impulzust nyert a „Hangya“ fogyasztási és értékesítő szövetkezet nagy áldozatkészsége követ-

keztében. A Hangya szövetkezet legutóbbi közgyűlésén tartalék-alapjaiból egy millió koronát bocsátott a kormány rendelkezésére, hogy ezzel az összeggel hozzájáruljon egy mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi, szóval közgazdasági egyetem létesítéséhez. Az ügyért különösen *Balogh Elemér*, a szövetkezet vezérigazgatója buzgólkodik.

Fokozzuk a kosárkötő-füztermesztést. A háboru természet-szerű következményei folyamán a kertészeti és szőlőművelési üzemekhez olyannyira szükséges, sőt nélkülözhetetlen különféle kötözőanyagok jelentékenyen megfogyatkoztak; előreláthatólag az ebbeli szükségletek a jövőben még inkább csökkenni fognak, ha céltudatosan nem gondoskodunk azok előteremtéséről. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy nem lesz könnyű, az erre használatos anyagokat másneműekkel a szükségletekhez mért mennyiségben pótolni, miért is éveken keresztül e téren csak szűkösen, kellő takarékosággal fogunk boldogulhatni. A beszerzések, a hozzájutás tetemesen meg lesz nehezítve. Éppen ezért rendkívül időszerűnek tartjuk, hogy e hiány bizonyos foku ellensúlyozása végett a kötöző-füztermesztést mindenki, akinek módja, alkalmá van hozzá, a lehetőség szerint mozdítsa elő úgy a saját érdekeinek a kielégítésére, valamint az ország közgazdasága javára. A kötözőfűz termelése sokféle érdeket van hivatva kielégíteni; hiszen a növények kötözésén kívül jelentékeny vesszőkosárhány is érezhető az országban. A termesztés a vázolt okokból a mai viszonyok között igazán kifizeti magát; aránylag kevés befektetés és nem sok művelési költség ellenében jelentős anyagi hasznot biztosít az illető termesztőnek. Főfeltétel természetesen, hogy a hozzávaló valamennyi előfeltétel meglegyen és hogy a gyakorlati célokból erre alkalmasoknak bizonyult fűzfajok és fajták szaporíttassanak.

Mindenütt, ahol vizenyős talaj, csörgedező patakok, sekélyes mocsarak, lápok vannak, kiválóan alkalmas a terület a füztermesztésre. Még a kevésbbé vizenyős, de nem hegyoldalokon, hanem sík területeken levő talajok is megfelelnek a termesztésre, ha azokat jó mélyen megmunkáljuk, a talajt erősen meglazítjuk és előkészítjük. Minthogy a fűzfák tetemes mértékben káliigényesek, azért a káliitartalmu műtrágyákkal való talajjavítás előnyösen hat. Leg-egyszerűbb erre a célra a tiszta fahamu használata, mert ez a

növekedést rendkívül előmozdítja, hihetetlen módon fokozza a vesszőtermést. Pedig a termesztés fő célja erre irányul. A fahamu pedig aránylag olcsó trágya.

Régebbi, részben elhanyagolt fűztelepek talpraállítása, amikor azok vesszőtermésében gyengülés állott be, könnyen sikerül az említett hamutrágyázással. A hamu beszántással vagy felásással keverendő egyenletesen a talajba. A hatás már a következő tenyészeti időszak folyamán meglepően fog nyilvánulni.

Hogy hamarább érhesünk célt, legajánlatosabb gyökeres fűzdugványoknak a kiültetése, de nem elengedhetlen feltétel. Gyökeretlen dugványok is megfelelnek. Általában tulságos sűrűen szeretnek ültetni, aminek azután az a hátrányos következménye van, hogy napfény és kellő levegő hiányában, de meg a kellő táplálkozás akadályozása folytán is, a vesszőfejlődés elnyomatik és különféle hátráltató betegségek is lepik meg a fűzbokrokat. Hogy ennek elejét vehessük, meg kell jegyezni, hogy az egyes tövek legalább 2 méternyi sor- és tőtávolságra kerüljenek egymás mellé. Zárt ültetvényekben pedig legcélszerűbb a sortávolságokat 3 méternyire megállapítani.

A gyakorlatilag kipróbált legjobb kötöző- fűzfajok ezek: *Salix acutifolia*, *S. vitellina*, *S. alba nova*, *S. purpurea*, *S. purpurea uralensis*, *S. viminalis*, *S. regalis*.

A gyakorlatilag kipróbált legjobb kosárkötő-fűzfajok ezek: *Salix amygdalina fusca*, *S. purpurea utilissima*, *S. viminalis*, *S. viminalis purpurea*.

Erős növéssü fűzfaabroncsokra kiválóan alkalmasak ezek: *Salix daphnoides*, *S. daphnoides pomeranica*, *S. viminalis gigantea*, *S. viminalis superba*.

Az ültetvényeket az első esztendőben gyakrabban kell kapálni, gyomoktól tisztán tartani. Ha a talaj soványabb, nem eléggé erőteljes, higitott trágyalével való locsolások sokat segítenek, amittől a bokrok jól megerősödnek. Évenként való egészen rövidre való nyesésekkel a gyökérzet sarjadzó tevékenységét jelentékenyen lehet fokozni. Nagyobb fűzültetvények legegyszerűbben és legjobban Planet-kapákkal dolgozhatók meg alaposan. Mindenféle kötöző-fűz vesszőhozamát december hónapokban kell learatni, legkésőbb

januárban; a földolog, hogy a vesszők a nedvkeringés megindulása előtt már le legyenek vágva. Alkalmas helyre való elrakással a vesszők mérsékelt kiszáritásáról kell azután gondoskodni.

Dr. Schilberszky Károly.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtisztai létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

Herczeg Pálffy Miklós malaczkai hitbizományi uradalmának vezető erdő-tisztjét, *Bittner* Gusztáv erdőmestert erdőtanácsossá nevezte ki.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Dienes* Béla m. kir. erdőmérnököt Bozovicsról Bustyaházára (ideiglenesen pénztárosnak), *Ilykovits* László m. kir. erdőmérnököt pedig Orsováról Bozovicsra (erdőgondnoknak).

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Nagy* Samu m. kir. erdőmérnököt Csikszeredáról Marosvásárhelyre és beosztotta a marosvásárhelyi m. kir. állami erdőhivatalhoz.

